

Działalność RZD IUNG-PIB a postęp technologiczny i innowacyjność rolnictwa

Stanisław Krasowicz
Mariusz Zarychta

Puławy, 2019

Opracowano w ramach zadania 2.7 programu wieloletniego IUNG-PIB

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa

IUNG-PIB – tradycje i nowe wyzwania

1862 - Instytut Politechniczny i Rolniczo-Leśny

**1869-1914 Instytut Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Puławach
(Nowej Aleksandrii) z rosyjskim językiem wykładowym**

1917 - Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego (PINGW)

1950 - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG)

2005 - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy

- **najstarsze centrum rolnicze w Polsce**
- **drugie najstarsze centrum nauk rolniczych w Europie**

Ważniejsze zapisy Statutu PINGW 1917-1950

§ 2. Zadaniem Instytutu jest:

- 1) naukowe rozwiązywanie zagadnień, mających szczególne znaczenie dla akcji państwowej w zakresie rolnictwa;
- 2) prowadzenie prac, mających znaczenie dla potrzeb rolnictwa polskiego;
- 3) **udzielanie pomocy w dziedzinie naukowo-badawczej władzom samorządowym, społecznym organizacjom rolniczym, zakładom naukowym i doświadczalnym oraz osobom, pracującym naukowo w dziedzinie gospodarstwa wiejskiego;**
- 4) prowadzenie prac i badań naukowych w zakresie gospodarstwa wiejskiego w celu wszechstronnego rozwoju wiedzy i nauki rolniczej.

Część RZD nawiązuje do tradycji PINGW

Nowe wyzwania

Nowe wyzwania są widoczne w różnych sferach i obszarach działalności IUNG-PIB, takich jak:

- kierunki badań;
- struktura (wielopłaszczyznowość) działalności;
- źródła finansowania;
- struktura organizacyjna IUNG-PIB;
- doświadczenia i wdrożenia;
- monitoringi;
- funkcjonowanie i zadania RZD;
- transfer wiedzy i współpraca.

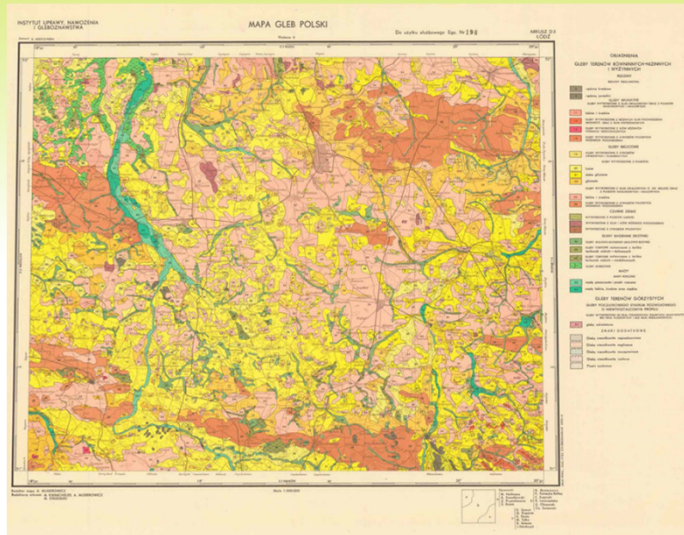
Główne kierunki badań IUNG

- ☐ **Gleboznawstwo i kartografia gleb;**
- ☐ **Badania agrometeorologiczne;**
- ☐ **Nawożenie i gospodarka nawozowa;**
- ☐ **Gospodarka niskoemisyjna;**
- ☐ **Tematyka uprawy roli i gospodarki
płodozmianowej, uprawa zbóż, roślin pastewnych,
uprawa roślin energetycznych, biogospodarka;**
- ☐ **Organizacja i ekonomika produkcji roślinnej;**
- ☐ **Regulacja zachwaszczenia upraw rolniczych;**
- ☐ **Hodowla i uprawa chmielu oraz tytoniu;**
- ☐ **Wybrane zagadnienia z mikrobiologii rolniczej
i biochemii (fitochemii).**

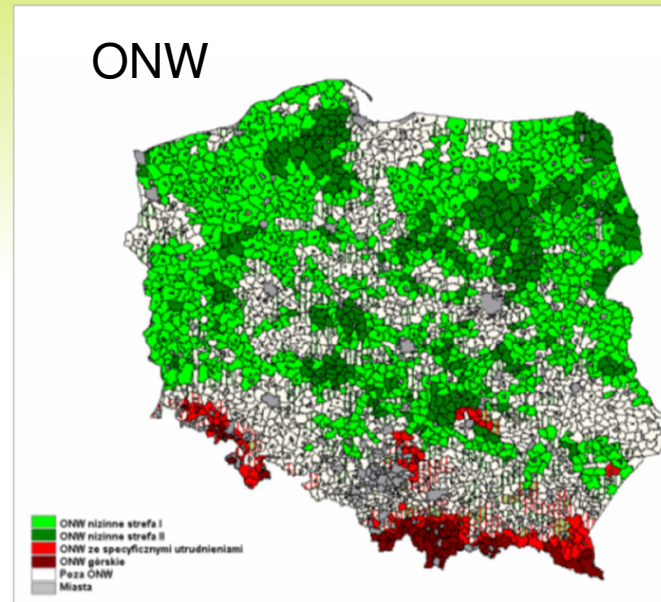
Wielopłaszczyznowa działalność IUNG-PIB wyznacznikiem roli i funkcji RZD :

- **program działalności statutowej;**
- **programy wieloletnie;**
- **projekty w ramach UE;**
- **projekty badawcze, krajowe, zagraniczne;**
- **monitoringi na poziomie kraju: suszy, skażenia gleb, wód i powietrza;**
- **oceny stanu agrochemicznego gleb;**
- **wyznaczanie ONW, OSN, OPR;**
- **ocena skutków WPR.**

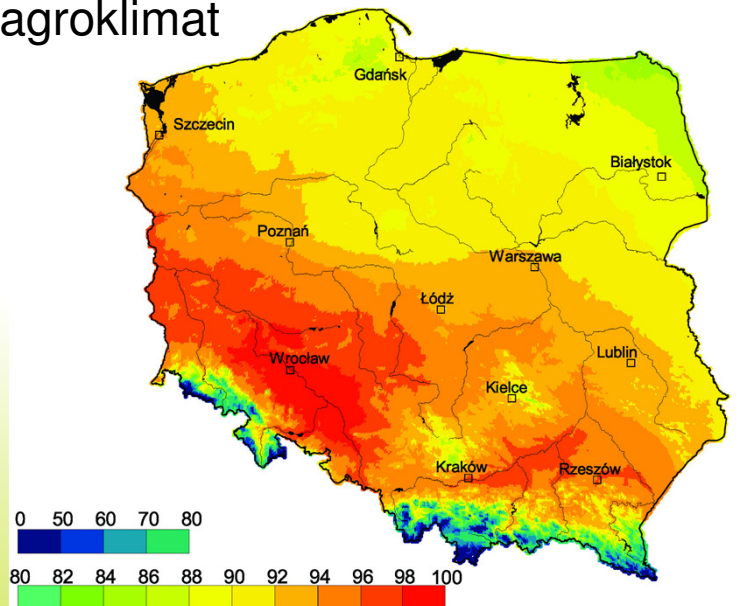
Gleboznawstwo

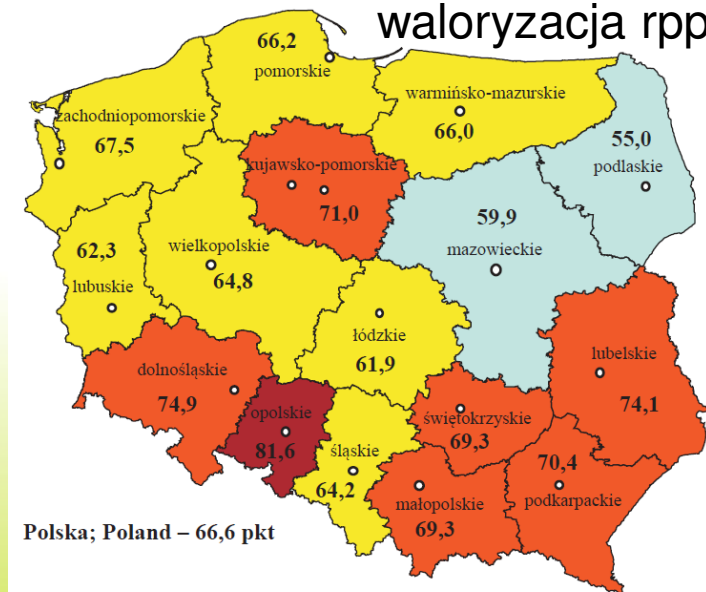
ONW

agroklimat

waloryzacja rpp

Obszary badawcze IUNG-PIB

Rolnictwo
ekologiczne

Dolina Ekologicznej Żywności
Klaster

Biomasa,
bioenergia,
biogospodarka

Herbologia,
zachwaszczenie
upraw

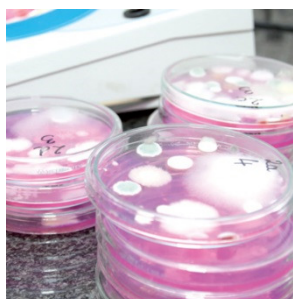
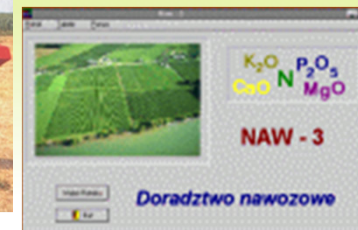

Technologie uprawy
roślin zbóż i roślin
pastewnych

Obszary badawcze IUNG-PIB

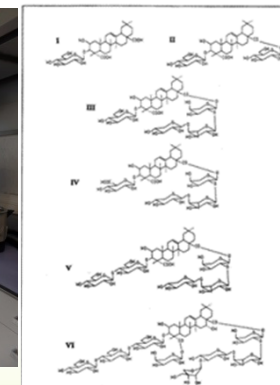

Doradztwo
nawozowe i
ocena substancji
wspomagających
żyźność

Hodowla odmian chmielu
i tytoniu

Mikrobiologia

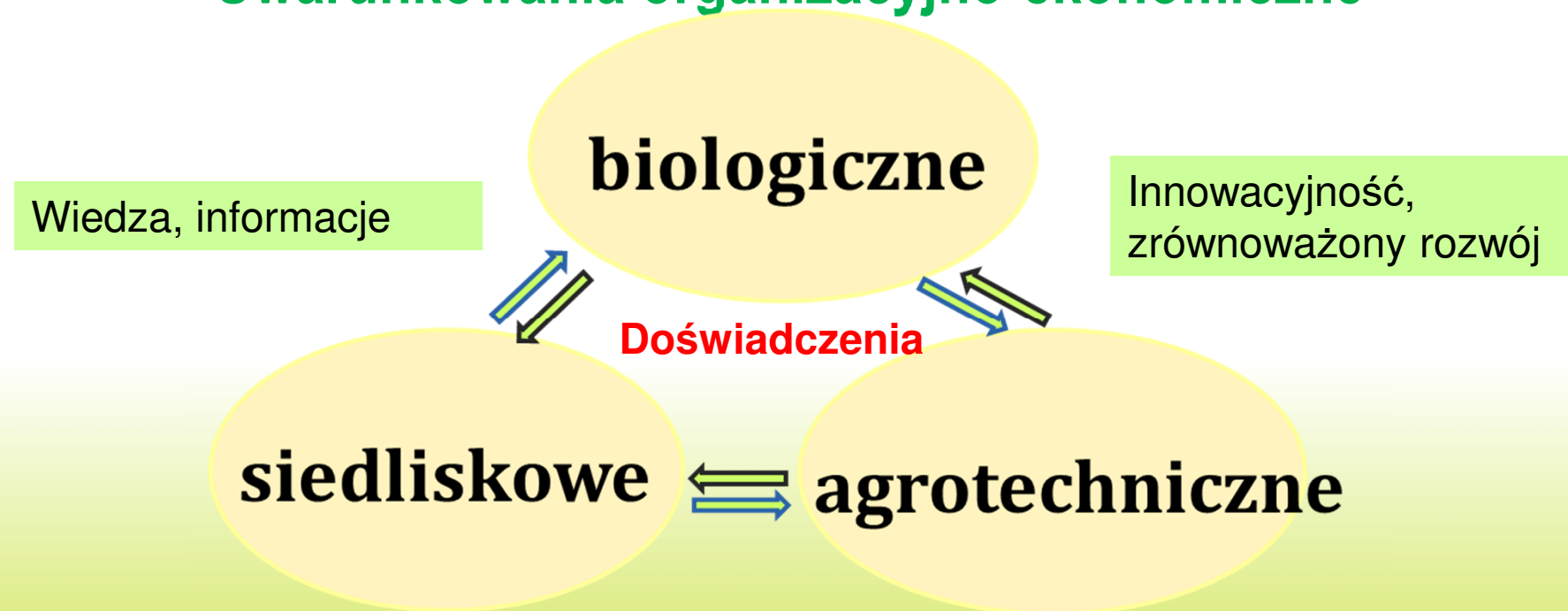

Fitochemia i
jakość
płodów

Czynniki wpływające na produkcję roślinną

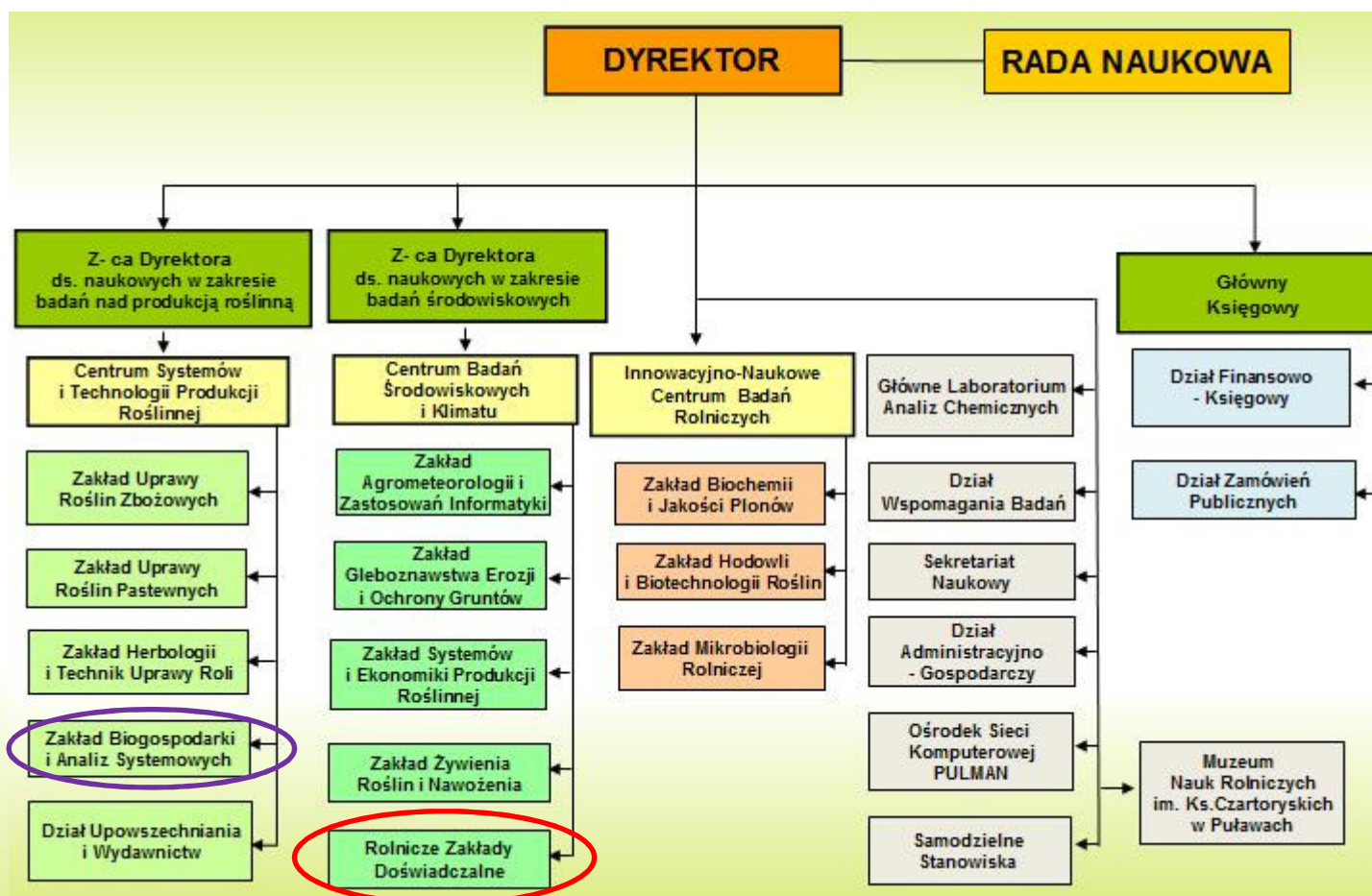
Działalność IUNG-PIB w Puławach to 2 główne nurty; agrotechniczny i środowiskowy, powiązane szeregiem zależności i sprzężeń zwrotnych.

Uwarunkowania organizacyjno-ekonomiczne

Struktura organizacyjna IUNG-PIB

Kategoria A

RZD są integralną częścią złożonego systemu jakim jest IUNG-PIB

Cel opracowania:

omówienie działalności RZD IUNG-PIB jako regionalnych centrów innowacji i postępu technologicznego w rolnictwie;

- prezentacja RZD jako „gospodarstw modelowych”, wzorcowych, prowadzących doświadczenia związane z kierunkami badań IUNG-PIB;
- **zaakcentowanie specyfiki działalności RZD jako integralnej części złożonego systemu jakim jest IUNG-PIB;**
- wskazanie czynników wyznaczających rolę RZD IUNG-PIB w kreowaniu innowacji i postępu w rolnictwie, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej.

Rola RZD IUNG-PIB w kształtowaniu postępu technologicznego i innowacyjności rolnictwa

Wyznaczniki:

- statut i regulamin organizacyjny IUNG-PIB
- lokalizacja w różnych regionach Polski
- zasady WPR
- współpraca z zespołami naukowymi
- tradycje i dotychczasowe dokonania

RZD 11 (w tym 2 w dzierżawie)

Powierzchnia ogółem – 4805 ha

użytki rolne – 3697 ha

grunty orne – 3042 ha

Zatrudnienie ogółem – 94 osoby

zatrudnienie na 100 ha – ok. 3 osoby

Liczba doświadczeń – 360

Funkcje RZD IUNG-PIB jako regionalnych centrów innowacji i postępu technologicznego w rolnictwie

a) prowadzenie prac z zakresu doświadczalnictwa polowego i adaptacyjno-wdrożeniowych sprawdzających nowe technologie produkcji i inne innowacje w praktyce;

b) prowadzenie działalności gospodarczej w określonych, zróżnicowanych warunkach organizacyjno-ekonomicznych i siedliskowych, zgodnie z postępowaniem nauk rolniczych w zakresie technologii, organizacji i ekonomiki produkcji rolniczej;

c) spełnianie roli ośrodków kultury rolnej, propagujących zasady dobrej praktyki rolniczej i upowszechniających osiągnięcia nauki rolniczej w najbliższej okolicy i rejonie swojego działania.

RZD współpracują z ODR w regionach, a ich działalność jest m.in., nakierowana na wspieranie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Nauka wspiera rozwiązywanie problemów trudnych

- „Rzeczywistość naukowa zawsze jest najbardziej produktywna tam, gdzie jest największy nacisk potrzeb, gdzie sytuacja jest najtrudniejsza”

/B. Andreae 1974/

- Na obszarach wiejskich Polski występuje wiele problemów i sytuacji trudnych, o dużym zasięgu i znacznej skali. W ich rozwiązywaniu istotną rolę spełniają RZD IUNG-PIB, promując nowe rozwiązania i technologie.

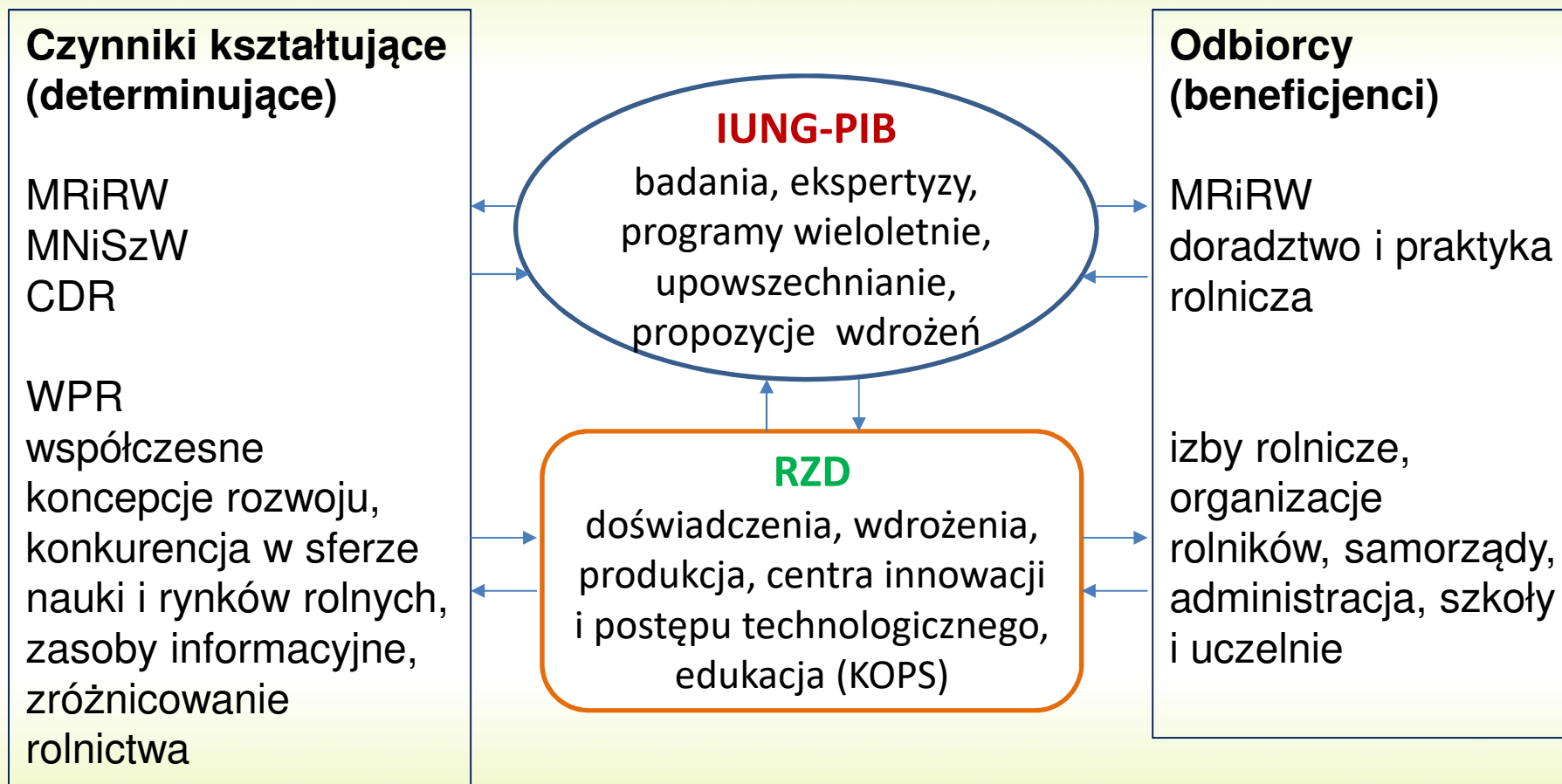
WYZNACZNIKI ROZWOJU ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH W POLSCE JAKO PRZESŁANKI DZIAŁALNOŚCI RZD IUNG-PIB

- **zrównoważony rozwój,**
- **biogospodarka,**
- **ograniczanie niekorzystnego wpływu działalności człowieka na środowisko, wdrażanie zasad rolnictwa niskoemisyjnego,**
- **poprawa konkurencyjności,**
- **wzrost innowacyjności,**
- **wdrażanie postępu technologicznego,**
- **poprawa efektywności transferu wyników badań naukowych do praktyki rolniczej,**
- **regionalizacja polityki wsparcia i działalności doradczej,**
- **kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa,**
- **rozwój alternatywnych kierunków działalności na obszarach wiejskich.**

Schemat

wspierania postępu technologicznego i innowacyjności w rolnictwie

Pomiędzy elementami systemu istnieją sprzężenia zwrotne, kształtujące funkcjonowanie całości, wyznaczające zakres i formy bezpośredniego i pośredniego transferu wiedzy do różnych grup odbiorców

Kierunki i płaszczyzny działalności naukowej i innowacyjnej RZD IUNG-PIB

- działalność statutowa Instytutu;
- **programy wieloletnie;**
- projekty badawcze i badawczo-rozwojowe;
- **współpraca z innymi instytutami, uczelniami, szkołami rolniczymi oraz rolnikami i ich organizacjami;**
- **współpraca z przemysłem (nawozowym, maszynowym, chemicznym – środki ochrony roślin);**
- **współpraca z samorządami lokalnymi.**

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ IUNG-PIB

Zrównoważony rozwój produkcji roślinnej i kształtowanie przestrzeni rolniczej Polski

Rozpoznawanie procesów wzrostu i rozwoju roślin oraz możliwości kształtowania jakości ziemiopłodów

Opracowanie oraz doskonalenie efektywnych i bezpiecznych dla środowiska systemów i technologii produkcji podstawowych ziemiopłodów

Ocena i wspieranie procesów kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na różnych poziomach zarządzania z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i organizacyjno-ekonomicznych

Podstawą wielu tematów statutowych są doświadczenia polowe prowadzone w RZD IUNG-PIB, a także badania ekonomiczno-rolnicze.

Program wieloletni

„Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych”

Wykonawca: IUNG-PIB w Puławach

Dyrektor: prof. dr hab. Wiesław Oleszek

Okres realizacji: 2016-2020

Struktura programu wieloletniego

Obszar I (9 zadań)

Wykorzystanie i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski z uwzględnieniem zasad WPR

Obszar II (7 zadań)

Wspieranie postępu technologicznego i innowacyjności produkcji roślinnej w Polsce

2.7 Analiza i doskonalenie metod przekazywania wyników badań naukowych do doradztwa i praktyki rolniczej oraz wspieranie działalności różnych typów gospodarstw i przedsiębiorstw rolniczych. **(dr M. Zarychta)**

Program wieloletni „Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju” realizowany jest przez:

IUNG
Państwowy
Instytut
Badawczy

**Instytut Uprawy Nawożenia
i Gleboznawstwa – Państwowy
Instytut Badawczy w Puławach**

**Instytut Technologiczno-Przyrodniczy
w Falentach**

**Instytut Genetyki Roślin Polskiej
Akademii Nauk w Poznaniu**

**Uniwersytet Przyrodniczy
w Poznaniu**

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

20 zadań w ramach 6 obszarów badawczych

Koordinacja: IUNG-PIB w Puławach

Zakres merytoryczny:

- hodowla, ocena jakościowa roślin strączkowych i traw;
- agrotechnika – doświadczenia polowe (także w RZD IUNG-PIB);
- żywienie zwierząt – doświadczenia żywieniowe;
- aktualne i perspektywiczne możliwości wykorzystania rodzimych (krajowych) źródeł białka (łubiny, bobik, soja);
- możliwości zwiększenia potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych;
- ocena ekonomiczna i obrót rynkowy;
- Współpraca: doradztwo, rolnicy, szkoły rolnicze, producenci pasz;
- upowszechnianie: publikacje, wykłady, szkolenia, instrukcje, ekspertyzy, konferencje, warsztaty.

Rola RZD IUNG-PIB w realizacji programów wieloletnich

- partnerska współpraca z zespołami realizacyjnymi zadań;
- prowadzenie doświadczeń polowych;
- gromadzenie danych dotyczących produkcji, doświadczeń, innowacji i wdrożeń, a także nakładów i efektów ekonomicznych;
- **współorganizacja spotkań dla doradztwa, praktyki rolniczej i samorządów, szkół i wszystkich zainteresowanych problemami produkcji rolniczej;**
- popularyzacja nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w warunkach poszczególnych RZD;
- wskazywanie problemów wymagających pogłębionych analiz, interpretacji czy dodatkowych badań, wyjaśnień;
- poszukiwanie nowych form i płaszczyzn współpracy, np. z firmami ze sfery obsługi rolnictwa i przetwórstwa;
- wykorzystanie wiedzy i doświadczenia praktycznego pracowników RZD;
- dostrzeganie priorytetowych kierunków rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich oraz ich wspieranie.

Główne cele i kierunki działalności RZD IUNG-PIB w zakresie wspierania postępu technologicznego i innowacyjności rolnictwa

- dążą do racjonalnego wykorzystania zasobów;
- wspierają zespoły badawcze realizujące tematy, projekty i zadania;
- wykorzystują w działalności gospodarczej wyniki badań naukowych;
- **prowadzą działania zwiększające innowacyjność i konkurencyjność produkcji rolniczej;**
- promują postęp technologiczny w rolnictwie i oceniają jego efekty w określonych warunkach gospodarowania;
- ograniczają zagrożenia dla środowiska przyrodniczego;
- prowadzą towarową produkcję rolniczą;
- uwzględniają uwarunkowania rynkowe i wymagania przemysłu spożywczego.

INNOWACJE A KONKURENCYJNOŚĆ

- 1. Innowacja w rolnictwie to działalność, która wiąże się z wprowadzeniem zmian i upowszechnianiem nowości w celu zwiększenia wydajności, poprawy jakości, zmniejszenia zagrożeń dla środowiska i obniżenia kosztów produkcji oraz osiągnięcia wyższych dochodów z produkcji rolniczej.**
- 2. Innowacyjność jest przesłanką zwiększania konkurencyjności.**
- 3. IUNG-PIB w Puławach poprzez swoją działalność wspiera procesy zwiększania konkurencyjności i innowacyjności polskiego rolnictwa z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego, wykorzystując m.in. potencjał RZD.**

Rodzaje innowacji proponowanych przez IUNG-PIB :

- nowe techniki i systemy agrotechniki (uprawy);
- nowe, przyjazne dla środowiska i efektywne ekonomicznie technologie;
- systemy organizacji produkcji roślinnej oraz różne systemy gospodarowania i organizacji produkcji zwierzęcej;
- nowe odmiany chmielu i tytoniu, nowe rozwiązania technologiczno-organizacyjne;
- elektroniczne systemy doradztwa (nawozowego i technologicznego);
- stosowanie nowych nawozów i substancji użyźniających;
- produkcja szczepionek bakteryjnych;
- wykorzystanie substancji specyficznych roślin w rolnictwie i przemyśle.

Przykłady działalności innowacyjno-wdrożeniowej IUNG-PIB za lata 2015-2017

Lp.	Temat wdrożenia	Osiągnięte/zakładane do osiągnięcia/społeczne i ekonomiczne efekty wdrożonego przedsięwzięcia	uwagi
1	Opracowanie i wdrożenie konserwujących systemów uprawy roli oraz przyjaznych dla środowiska i technologii produkcji roślinnej w warunkach glebowo-klimatycznych Polski	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie nakładów paliwa i pracy na uprawę roli o 20-30% • zmniejszenie tempa mineralizacji próchnicy • zmniejszenie strat azotu z gleby powstających w warunkach wymywania azotanów • ograniczenie emisji gazów cieplarnianych • ograniczenie strat wody i lepsze jej wykorzystanie • ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną • zwiększenie biologicznej aktywności gleb • zmniejszenie zagrożeń dla środowiska • poprawa jakości uzyskiwanych surowców roślinnych • wdrożenie niskonakładowego i bezpiecznego dla środowiska systemu nawożenia i siewu kukurydzy 	<p>Zastępowanie systemu uprawy płużnej systemami bezorkowymi, współpraca z przemysłem, doradztwem i praktyką rolniczą.</p> <p>Projekt AZOM AIS realizowany w ramach konsorcjum</p>

Przykłady działalności innowacyjno-wdrożeniowej IUNG-PIB za lata 2015-2017

<p>2 Wyhodowanie i wdrożenie do uprawy wysokogoryczkowej odmiany chmielu Magnat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie odmiany chmielu przewyższającej dotychczas uprawiane pod względem potencjału plonowania i zawartości alfa kwasów • opracowanie molekularnej metody określania tożsamości odmianowej roślin i surowca chmielowego • dostarczenie producentom chmielu materiału sadzonkowego o najwyższym stopniu zdrowotności, tj. wolnego od patogenów w tym wirusów i wiroidów • dostosowanie jakości materiału sadzonkowego do standardów fitosanitarnych stosowanych w krajach UE • wzmocnienie polskiej branży chmielarskiej • poprawa opłacalności produkcji chmielu • warsztaty i szkolenia mające na celu podniesienie poziomu wiedzy fachowej plantatorów	<p>Współpraca z przemysłem i związkami plantatorów chmielu</p>
---	---	--

RZD IUNG-PIB a postęp technologiczny i innowacyjność w rolnictwie

- nowe formy i systemy organizacji produkcji rolniczej (roślinnej i zwierzęcej);
- nowe innowacyjne, przyjazne dla środowiska technologie produkcji roślinnej o zróżnicowanej intensywności;
- nowe techniki uprawy roli, nawożenia i ochrony roślin;
- wdrażanie praktyk niskoemisyjnych (ograniczających emisję gazów do atmosfery);
- dwustronna, partnerska współpraca z rolnikami (kooperacja);
- kompleksowe oceny stosowanych innowacji i systemów gospodarowania;
- współpraca z doradztwem, szkołami, uczelniami, praktyką rolniczą oraz samorządami lokalnymi w zakresie innowacji postępu technologicznego;
- promocja wyników badań IUNG-PIB w regionach.

IUNG-PIB to:

Innowacyjność technik i technologii oraz organizacji produkcji

Użyteczność wyników badań

Naukowe wsparcie decyzji

Gospodarka zasobami naturalnymi

Partnerzy: doradztwo i praktyka rolnicza

Inspiratorzy: MRiRW, doradztwo, praktyka rolnicza, samorządy,
środowiska naukowe

Badania: środowiskowe i technologiczne

**Wspieranie innowacyjności i konkurencyjności
rolnictwa w regionach**

W realizacji tej misji znaczący udział mają RZD

Z wizytą w RZD

Podsumowanie

1. Kreowanie innowacyjności i postępu w rolnictwie jest dla RZD ważnym wyzwaniem, ale stwarza też możliwość szerokiej, wielokierunkowej promocji, dobrego, efektywnego gospodarowania i działalności IUNG-PIB.
2. Działalność doświadczalna RZD umożliwia realizację prac badawczych, projektów i zadań programów wieloletnich.
3. RZD spełniają i będą spełniały rolę poligonu wdrożeniowego, promując i oceniając nowe rozwiązania technologiczne i organizacyjne.
4. Poprzez udział w programach wieloletnich RZD spełniają istotną rolę jako centra innowacji i postępu technologicznego w rolnictwie.
5. Warunkiem spełniania przez RZD różnych funkcji w ramach programu wieloletniego jest wsparcie merytoryczne i systematyczna współpraca z zakładami naukowymi IUNG-PIB.

Działalność RZD IUNG-PIB a postęp technologiczny i innowacyjność rolnictwa

Stanisław Krasowicz
Mariusz Zarychta

Puławy, 2019

Opracowano w ramach zadania 2.7 programu wieloletniego IUNG-PIB

Dziękujemy za uwagę